

Zato končno vendar ne moremo zamolčati, da bi bilo umestno, ko bi v bodoče slavni deželni odbor nabiralcem (le šolarjem) tega škodljiveca za primerno število (recimo za vsakih 400 l kr.) obljubil gotovo primerno vsoto, katera bi se jim sproti izplačevala,

kajti denar vleče osobito deco! Učiteljem pa, kateri bi se s tem uspešno trudili, po uradnem potrjenju županstva — delil istotako malo odškodnino ali pa — pohvalnice!

Francišek Marolt — Brdo.

Društveni vestnik.

Iz Postojine. (Iz našega okrajnega društva). Dne 14. vel. travna je imel odbor našega okrajnega učiteljskega društva sejo. Na dnevnem redu je bil razgovor o prenaredbi pravil našega društva in o nagrobnem spomeniku pokojnemu Keteju. Dasi društvo komaj tri leta obstoji, vendar se je pokazala potreba, da se pravila prenarede in sicer zato, ker si je društvo poleg postavljanja nagrobnih spomenikov umrlim tovarišem postavilo zopet novo nalogo in sicer prave društvenike v boleznih podpirati, t. j. osnovati si nameravano podporno zalogo. V ta namen je podpisane dosedanja pravila nekoliko prenaredel in dodal še nekaj toček glede podporne zaloge. Odbor je načrt novih pravil večinoma brez premembe sprejel in če ga odobri še prihodnji občni zbor, predložimo potem nova pravila visoki vladi v potrditev in z novim letom prične društvo tudi s podporno zalogo delovati. Opomnim pa že sedaj, da taisti gospodje tovariši oziroma tovarišice, ki niso sedaj še člani društva in bi mogoče šele po novem letu pristopili, ne bodo imeli po novih pravilih dve leti pravice do podporne zaloge, zato jim svetujem, da takoj pristopijo ter plačajo društvenino za tekoče leto. Ob enem prosim pa tudi vse one gg. društvenike, ki so v plačilu zastali, da storé prej ko mogoče svojo dolžnost, ker le na ta način bode mogoče, da tudi društvo svojo dolžnost do društvenikov spoľnuje; no, taci društvenikov pa ni mnogo, malo več, kakor je prstov na jedni roki in v čast učiteljstvu našega okraja moram povedati, da so večinoma vsi jako oduševljeni za društvo, le par trdnovratnežev neče pristopiti, ne vem ali iz osobnje mrznje ali iz mlačnosti ali káli?

Odbor je nadalje jednoglasno sklenil, da se postavi pokojnemu nadučitelju Filip Keteju dostojen nagroben spomenik. Za razkritje spomenika se je določil 9. dan mal. srpana dopoldne in sicer s sv. mašo, kojo bode daroval iz prijaznosti in spoštovanja do rajnega častiti gospod župnik Matija Torkar. Delo se je izročilo karmoseku J. Stegatu s Kala in g. Št. Jelencu ima pa nalogo, da delo nadzoruje in skrbi, da bode do imenovanega dne spomenik postavljen. — Isti dan popoldne bode tudi redni občni zbor našega društva in sicer v Košani ali pa v Št. Petru, zato naj gg. društveniki pravočasno izrazijo svoje mnenje, kje bi bil bolj pripraven kraj za zborovanje. Če hoče kdo izmed gg. društvenikov pri zborovanju kot referent nastopiti, naj blagoizvoli naslov referata vsaj do 25. roznika odboru naznaniti.

Dne 8. mal. srpana bode letošnja okrajna učiteljska konferencija in odbor je mnenja, da se priredi isti večer v Postojini koncert v korist društva. Ravno kar so se odposlala vabila k sodelovanju na vse učiteljstvo v okraji in če se jih zadostno število odzivi temu vabilu, prično se v kratkem razpošiljati potrebne glaske. — *Jakob Dimnik.*

III. skupščina „Zveze slov. učit. društev“ dne 16. in 17. velikega travna v Trstu.

Vsakdo izmed udeležencev se še spominja prvega zborovanja „Zveze“ v Ljubljani, kakor tudi družega v Celji. Koliko znancev in prijateljev si je marsikdo pridobil pri svojih tovariših iz sosednjih dežel! Letos se je z njimi zopet sešel na obalah jadranskega morja in sicer v popolnem številu. Dosedaj je bilo tretje zborovanje najobilneje obiskano; kajti vseh učiteljev je bilo nad 200 in med temi 41 gospodičin tovarišic, kar nas mora jako veseliti, da nas hočejo povsod v resnici naše kolegije podpirati. Želimo le, da bi se prihodnje leto to število podvojilo.

Nekateri tovariši so prišli že v petek v Trst, drugi pa v soboto zjutraj, katerim je res marljivi vsprejemni odbor že poprej preskrbel stanovanja ali v hotelih ali pa v privatnih hišah pri gostoljubnih tržaskih rodoljubih, katerim bode slovensko učiteljstvo vedno hvaležno ostalo. Bog jih živi!

V soboto ob 11. uri dopoldne je bila seja upravnega odbora pod predsedstvom predsednika g. dr. T. Romih-a.

G. predsednik je poročal o delovanju upravnega odbora in o društvenem glasilu. Na to so se določili poročevalci za delegacije.

Popoldne ob 1. uri se je pričela seja delegatov, katerih je bilo nad 150 navzočih. G. predsednik jih je v jako lepem govoru pozdravil, na kar je poročal o delovanju upravnega odbora.

Društveni tajnik g. Slanc je potem poročal o delovanju društev v „Zvezi“ zastopanih.

Temu so sledila poročila g. blagajnika in računskih preglednikov.

O društvenem glasilu je poročal g. predsednik dr. T. Romih, ter omenil, da se tiska „Popotnik“ v nad 800 iztisih in da bode prihodnje leto morebiti mogoče list trikrat na mesec izdava ti.

Po predlogu g. Nerata ostane lanski poslovni red. Potem so se imenovali predsedniki akcijam. Reditelji so bili izbrani gg. slavnostnega odbora.

Vspored glavnega zborovanja se je tako določil, da se 1. in 3. točka, kateri sta si precej jednaki, zjedinita in naj poroča g. Ravnikar, g. Vertovec pa naj doda svoje opazke.

Druga točka bodi „Važnost obrtno nadaljevalnih šol, kako jih snovati“. Poročevalec g. Lapajne.

Zadnja točka bodi: „Metoda računstva na nižji stopinji“. Poročevalec g. dr. T. Romih.

Škoda, da ni bil vsprejet za Kranjske in Štajerske učitelje jako važen referat „Latinica in nemščina“. Poročevalec g. Stiasny.

O določitvi letnih doneskov od članov „Zvezi“ predlaga g. blagajnik Lapajne, da naj ostane pri starem, le pri „Pedagogiškem in Slov. učiteljskem društvu v Ljubljani“ bodi izjema. Pedagogičsko društvo v Krškem naj plača toliko, kolikor lani, pri Slov. učit. društvu pa bodi dotičnemu odboru puščeno določiti vsoto.

K temu opomni delegat „Slov. učit. društva“ g. Fr. Tróšt, da bode društvo plačevalo 10% od svojega čistega dohodka. Po neki prav nepotrebni opazki, katere „Slov. učit. društvo v Ljubljani“ ni zaslužio ne glede „Zveze“ kakor tudi sploh ne, bil je predlog g. poročevalca sprejet. (Dalje prih.) J. Furlan.

Vestnik.

Najvišje odlikovanje. Presvetli cesar je blagovizvolil povodom stalnega umirovljenja podeliti zlati križec za zasluge s krono č. g. Jožefu Klemenčiču, profesorju in katehetu na ljubljanskih učiteljskih v priznanje uspešnega delovanja. Včeraj se mu je v lepo ozaljšani konferenčni sobi na učiteljski v navzočnosti učiteljskega osebja križec slovesno pripel na prsi. Kot mnogoletnemu članu našega društva in podpiratelju našega lista mu iz srca čestitamo na zasluženem odlikovanju. Po tolikoletnem delovanju naj še mnogo let uživa mir!

Umrl je umirovljeni profesor gimnazije v Kranji č. g. Miha Lazar po večletnem bolehanju v svojem rojstvenem kraju v Čemšeniku. Porojen je bil l. 1835. Ko se je ustanovilo v Ljubljani žensko učiteljske, pozvan je bil na ta zavod kot glavni učitelj. Zadnja službena leta pa je prebil zopet na kranjski gimnaziji, dokler ga bolehnost ni prisilila stopiti v pokoj. Pri svojih učencih in učenkah, kakor pri svojih tovariših je bil priljubljen. V m. p.!

Šolski izlet. Dne 26. vel. travna je imela druga in dne 27. prva mestna deška ljudska šola v Ljubljani šolski izlet na Zgornji Rožnik. Oba izleta je počastil s svojo navzočnostjo za napredek mestnega šolstva vneti mestni župan, preblagorodni gospod Peter Grasselli v spremstvu administrativnega poročevalca v c. kr. mestnem šolskem svetu g. Evgen Laha.

IZ c. kr. mestnega šolskega sveta v Ljubljani. C. kr. mestni šolski svet ljubljanski je imel dne 9. vel. travna sejo, iz katere priobčujemo nastopno: G. Antonu Maierju, učitelju na mestni nemški deški ljudski šoli, pripozna se druga starostna doklada. G. Jožefu Hribarju, mestnemu nadomestnemu učitelju izreče se povodom izstopa iz šolskega službovanja priznanje mestnega šolskega sveta za brezplačen pouk v šolski delarni na drugi mestni deški šoli. Gledé takozvanih posebnih ur se sklene, da te ne smejo biti pred popoldanskim poukom. Za letošnje okrajno učiteljsko konferencijo se določi 2. dan meseca malega srpana. Poročilo c. kr. okrajnega šolskega nadzornika o inspekciji vnanje munske dekliske šole se predloži c. kr. deželnemu šolskemu svetu. Za deveto učiteljsko službo na drugi mestni deški šoli se stavi terno-predlog na c. kr. deželni šolski svet. Končno se reši več prošenj za oproščenje plačevanja ukovine.

Pisateljsko društvo. Slovensko pisateljsko podporno društvo v Ljubljani je imelo konec meseca malega travna svoj letošnji občni zbor. Članov je imelo to društvo v tem letu 109. Dohodkov je bilo 260 gld., med njimi dar banke »Slavije« 100 gld., stroškov pa 200 gld. Aktivnega prenoženja ima društvo 1490 gld. Predsednikom je bil zopet izvoljen g. dr. J. Vošnjak; odborniki tudi ostanejo stari in sicer gg. Francišek Levec (predsednikov namestnik), Simon Rutar (tajnik), Anton Funtek (blagajnik), Francišek Orožen, Ivan Tomšič in Andrej Zumer. Kakor znano, je društvo prevzelo nalogo, da nabira doneske za primeren spomenik Fr. Prešernu v Ljubljani. Dosedaj je v to svrhu nabranih 650 gld. Letos numerava društvo vzdati spominsko ploščo dr. J. vit. Bleiweisu na stolnem trgu v Ljubljani.

Srednje šole v Hrvatski in Slavoniji šolskega leta 1888/89. Konec šolskega leta 1888/89. je bilo v teh deželah 16 srednjih šol in sicer 8 višjih gimnazij (Zagreb, Gospić, Reka, Varaždin, Požega, Osijek, Vinkovci in Karlovec), 1 višja (Rakovec) in 3 nižje realne gimnazije (Bjelovar, Senj, Mitrovica), 3 višje (Zagreb, Osijek, Zemun) in 1 nižja realka (Petrinja). Vse srednje šole so imele s paralelkami 128 razredov, in sicer 79 gimnazijskih in 33 realnih. Na teh zavodih je bilo 276 učiteljev in sicer 207 gimnazijskih in 69 realnih. Početkom šolskega leta je bilo vseh učencev 3946, konec pa 3573. Stipendije je uživalo 281 učencev in sicer v znesku 38.611-33 gld. Nap.

Rudarstvo živega srebra na Kranjskem. Rudokop v Idriji našli so slučajno leta 1497., in od leta 1580. je ta rudokop državna last. Živo srebro se dobiva na Kranjskem še pri sv. Ani in v Litiji. V vseh treh rudokopih je delalo 1889. l. 1220 oseb in sicer 1077 moških, 75 ženskih in 68 mlajših delavcev ter so izdelali 733.952 q rade v vrednosti 850.052 gld., t. j. 1 q povprečno po 1.15 gld. Rudokop v Idriji je dal rade 679.552 q ali 92.59%, rudokop pri sv. Ani 40.244 q ali 5.48%, rudokop v Litiji 14.156 q ali 1.93%. — Kovine so izdelali v Idriji 5277.26 q, v Litiji 239.43 q, pri sv. Ani 149.49 q, skupaj 5666.18 q v vrednosti 1.537.015 gld., povprečno 1 q po 271.26 gld.; Idrija je dala od tega 93.14% v vrednosti 1.430.138 gld.

J. Hänselmann, jeden izmed najslavnejših učiteljev risanja, je dne 14. srca v Biel-u v Švici umrl. Za svoje risarje je dobil na zadnji svetovni razstavi v Parizu zlato svetinjo.